UUTISET

Suunnitelkaa, suunnitelkaa ja suunnitelkaa. **TUTKIMUSJOHTAJA PERTTU PYYKKÖNEN, PELLERVON TALOUSTUTKIMUS PTT**

KARI SALONEN

Puu liikkuu hyvin metsistä, mutta laskutus tökkii koneyrittäjiä taloudellisiin vaikeuksiin.

Maatilojen konkurssit eivät juuri lisääntyneet

Maatilat näyttävät selvinneet pitkästä taantumasta hyvin. Konkurssiin päätyy harva. Metsäkoneurakoitsijoiden vararikot lisääntyivät selvästi.

Tilastokeskus raportoi maa-, metsä- ja kalataloudesta 97 konkurssia viime vuonna. Määrä lisääntyi melkein 40 prosenttia. Henkilöinä lisäys on kolmannes edellisvuodesta.

Maatalouden ja metsätalouden kesken konkurssit jakautuivat melkein tasan. Maatiloilla ja puutarhoissa niitä oli 47, metsätaloudessa yksi enemmän.

Viisi puutarhaa ajautui konkurssiin, mikä selittää konkurssin koskettamien työntekijöiden suurta määrää. Kouvolassa yksi iso konkurssi jätti 37 työtöntä puutarhuria.

Pankkiiri luottaa maatiloihin

OP-Pohjola-ryhmällä on 62 prosentin markkinaosuus maatilojen rahoituksesta. Osuus kasvoi toista prosenttiyksikköä viime vuonna. Konkurssien määrä ei noussut.

”Meillä ei ole maatilojen konkursseissa kasvua kuten ei ollut edellisenä vuonnakaan”, johtaja **Panu Kallio** laskee.

Valtakunnallinen tilasto kertoo samaa suuntaa. Konkurssiin haettiin 42 maatilaa ja viisi puutarhaa. Lisäystä oli vain kaksi vuoteen 2012 verrattuna.

Kymmenkunta kotieläintilaa haettiin ja tuomittiin konkurssiin viime vuoden aikana.

Konkurssimenettely on pitkä ja mutkikas prosessi. Omaisuuden myyntiin tai muihin järjestelyihin ei sen sijaan Kallion mukaan maatiloilla ole juuri menty. Niistä silti huhutaan.

Poliittiset riskit hälvenivät maataloudessa, kun EU-maat sopivat pitkän tukikauden vuoteen 2020 asti. Tuet pysyvät suunnilleen ennallaan. Ne muodostavat kolmanneksen maatilojen tuloista.

Maatalous ja elintarviketeollisuus eivät kovin heilahtele suhdanteiden mukana. Ihmiset syövät taantumassa kuten nousukautena, vaikka ruuan tasosta hieman tingittäisiin.

”Suurta aihetta huoleen ei maataloudessa ole”, pankkiiri arvioi.

Koneyrittäjä tarvitsee käyttörahaa

Metsäkoneurakoitsijoita ja koneyrittäjiä ajautui konkurssiin selvästi enemmän kuin edellisvuonna. Sahoja tuomittiin yksittäin. Konkurssipesä löytää sahalle jatkajan yleensä nopeasti.

Metsätaloudessa lasketaan 48 konkurssia viime vuonna. Määrä melkein kaksinkertaistui vuodessa. Koneyrittäjien liitossa lukua pidetään vielä pienenä. Koko totuutta luku ei kerro, sillä yritys sammuu yleensä hiljaa.

”Kauppias hakee urakoitsijalta koneet pois”, toimitusjohtaja **Matti Peltola** Koneyrittäjistä sanoo.

Puunkorjuu on jatkunut vilkkaana viime vuodet. Jäsenmaksuissa ongelmat eivät juuri näy. Jäsenyrityksiä joutuu harvoin konkurssiin. Viimeksi ilmoitus tuli Pohjanmaalta.

Koneyrittäjien kasvava ongelma on Peltolan mukaan, että yrittäjälle laskut maksetaan viiveillä, mikä heikentää tiukoilla olevaa kassavalmiutta. Yritys tarvitsee omaa käyttöpääomaa.

Hanke kannattaa suunnitella tarkoin

Tutkimusjohtaja **Perttu Pyykkönen** Pellervon taloustutkimus PTT:stä ei näe maatiloilla tuotantoaloittain suuria eroja riskeissä. Sikatalous voitti parin vuoden takaisia ongelmiaan.

”Markkinatilanteet vaihtelevat paljonkin, ongelmia syntyy.”

Taloudelliset ongelmat liittyvät yleensä suuriin investointeihin. Ne suunnitellaan huonosti ja toteutetaan kehnosti. Tuotantoa ei saada pyörimään täydessä laajuudessa riittävän nopeasti.

”Suunnitelkaa, suunnitelkaa ja suunnitelkaa”, Pyykkönen neuvoo.

Liika velkaantuminen ei kestä kohuja eikä henkilöriskejä.

Asiakkuuspäällikkö **Teppo Pöllänen** OP-Pohjolasta neuvoo ottamaan yhteyttä rahoittajaan aikaisessa vaiheessa. Laskelmia ja riskikartoituksia päästään heti tekemään.

”Jo alkuvaiheessa selviää hankkeen järkevyys, onko sitä tarve muuttaa tai pienentää. Kokonaisuus hahmottuu.”

JUHANI VIITALA

Maa-, metsä- ja kalatalouden konkurssit

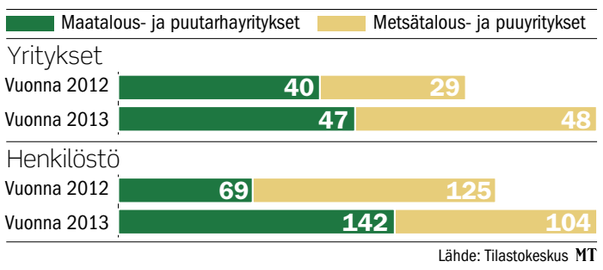

Lähde: Tilastokeskus MT

Yhdysvalloissa sopu maatalous-uudistuksesta

BRYSSEL (MT)
Yhdysvalloissa kongressin edustajainhuone ja senaatti ovat päässeet sopuun uudesta maatalouspolitiikasta yli kaksi vuotta jatkuneen väännön päätteeksi.

Suurin muutos viisivuotisessa Farm Bill -laissa on viljelijöille maksettavista suorista tuista luopuminen. EU:n kaltaiset hehtaarituet korvataan satovakuutusjärjestelmällä, jossa viljelijät saavat korvauksia, mikäli maataloustuotteiden hinnat laskevat tietyn rajan alapuolelle.

Hehtaaritukia on maksettu Yhdysvalloissa 4 miljardia euroa vuodessa. EU:ssa suorien tukien budjetti on kymmenkertainen.

Valtion tukeman satovakuutuksen ehdoksi tulee osallistuminen ympäristönsuojelutoimenpiteisiin. Erillisten ympäristöohjelmien rahoitusta leikataan.

Lakipakettiin kuuluu myös pakollinen lihan alkuperämerkintä, joka määrää ilmoittamaan eläimen syntymä-, kasvatus- ja teurastuspaikan.

Uuden maatalouslain kustannus on runsaat 700 miljardia euroa 10 vuoden aikana. Kongressin budjettiviraston mukaan se tarkoittaa 12 miljardin leikkausta nykytasoon verrattuna.

Suurin osa USA:n maatalousbudjetista käytetään köyhien kansalaisten ruoka-apuun. Leikkausten jälkeen liittovaltio tukee köyhien amerikkalaisten ruokakuponkeja noin 55 miljardilla eurolla vuosittain.

NIKLAS HOLMBERG

PTT:N TALOUSTUTKA

USA luopuu suorista tuista

Yhdysvalloissa on valmisteilla maatalouslainsäädännön uudistus. Nimellä Farm Bill tunnetun lainsäädännön valmistelu on ollut käynnissä kolme vuotta. Tammikuun viimeisellä viikolla senaatin maatalouskomitea pääsi sopuun uuden lainsäädännön päälinjoista.

Komitean oman tiedonannon mukaan tulevalla viisivuotiskaudella ”uudistetaan maatalouspolitiikkaa, lopetetaan tarpeettomat maataloustuet, säästetään miljardeja dollareita veronmaksajien rahoja ja autetaan Yhdysvaltojen maataloutta luomaan uusia työpaikkoja”.

Uudistuksesta tiedottaessaan senaatin maatalouskomitea nosti kärjeksi sen, että suorien tukien aika Yhdysvaltain maatalouspolitiikassa päättyy. Tiedotteen mukaan sekä demokraattien että republikaanien edustajat ovat jo vuosia yrittäneen päästä eroon ”tuhlailevasta suorien tukien järjestelmästä”.

Suorien tukien ongelma kuulemma on, että viljelijät saavat niitä silloinkin, kun maataloudella menee hyvin.

Yhdysvalloissa valittu linja on mielenkiintoinen etenkin verrattaessa Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan kehitykseen. EU:ssa suorat tuet nousivat keskeiseksi tukiinstrumentiksi vuonna 1992, kun hallinnollisten hintojen laskusta aiheutuneet tulomenetykset korvattiin viljelijöille hehtaarikohtaisella suoralla tuella.

Vuoden 2003 uudistuksessa päätettiin siirtyä tuotannosta irrotettuun tilatukeen ja tätä linjaa on edelleen vahvistettu vuosien 2008 ja 2013 uudistuksissa.

Yhdysvalloissa suorat tuet nousivat merkittäväksi tukimuodoksi vuoden 1996 uudistuksessa. Sen jälkeen niiden rooli on koko ajan pienentynyt ja nyt ne siis poistuvat kokonaan.

Yhdysvalloissa maatalouden markkinapolitiikka rakentuu aikaisempaa enemmän markkinaheilahteluita tasoittavien turvaverkkojen varaan. Tavoitteena on suojata viljelijöiden tuloja markkinoiden äkillisiä muutoksia vastaan. Turva tarjotaan satovahinkovakuutuksilla ja hintakorvausjärjestelmällä, joka laukeaa äkillisten hintamuutosten seurauksena.

EU:ssa periaatteena on, että suorat tuet ovat sinällään turvajärjestelmä, joka luo pohjan viljelijöiden toimeentulolle. Tilan taloudellinen tulos riippuu sen jälkeen markkinoilta saatavista tuotoista. EU:ssa politiikan keinot, tuen taso ja maatalouspolitiikasta aiheutuvat kustannukset on erotettu markkinoista.

Yhdysvalloissa tuen taso ja politiikan kustannukset määräytyvät jatkossa aikaisempaa enemmän markkinoilla tapahtuvien muutosten seurauksena.

Maataloustuotannon turvaverkoista huolimatta Yhdysvaltain maatalouspolitiikan eniten budjettikustannuksia aiheuttava keino on ruokasetelijärjestelmä.

Seteleitä jaetaan sosiaalitukena ja niiden avulla pyritään varmistamaan riittävän monipuolinen ravinto alimpiin tuloluokkiin kuuluville amerikkalaisille.

Samalla edistetään amerikkalaisen maataloustuotannon menekkiä kotimaan markkinoilla.

KYÖSTI AROVUORI
on PTT:n maatalousekonomisti.

kyosti.arovuori@ptt.fi

MTK:lla 146 000 jäsentä

Jäsenmaksu ei enää hoidu suoraveloituksella

Maa- ja metsätaloustuottajajärjestö MTK:lla oli vuodenvaihteessa 145 989 jäsentä. He kuuluivat MTK-liittojen jäsenyhdistyksiin ja metsänomistajaliittoihin.

Edellisvuodesta hupeni 3 954 jäsentä. Jos jäsenyydestä erotettua Keski-Pohjanmaan metsänomistajaliittoa ei oteta lukuun, vähennys oli 1 592 eli runsas prosentti.

Muodollisesti MTK:n keskusliiton jäseniä ovat vain MTK-liitot ja metsänomistajaliitot. Jäsenmäärä väheni kaikissa MTK-liitoissa. Niissä oli yhteensä 139 250 jäsentä. Metsänomistajaliitoissa oli 6 739 jäsentä.

MTK:n jäsenistä 61 005 oli tilojen ja yritysten vastuuhenkilöitä, 81 618 perheenjäseniä ja 3 366 muita henkilöjäseniä.

Ruotsinkielisellä tuottajajärjestöllä SLC:llä on runsaat 12 000 jäsentä.

Suoraveloitus loppui

Maksaneita jäseniä MTK:lla oli 136 663.

Tänä vuonna jäsenmaksujen maksamisesta on tavallista isompi huoli. Suoraveloitus ja meijeriperintä loppuivat. Muutos johtuu EU:sta ja vaikuttaa kaikkiin maksuihin.

Verkkopankkia käyttävälle kätevin tapa on e-lasku. MTK löytyy laskuttajaluettelosta.

Jos ei käytä verkkopankkia, voi sopia pankissa suoramaksusta. Mukaan tarvitaan jäsenmaksun tunnistetiedot.

Jos ei ota käyttöön e-laskua eikä suoramaksua, saa paperilaskun.

Ruotsissa jäseniä lisää

MTK:n jäsenmäärän muutoksessa näkyy maatalouden rakennekehitys, järjestöjohtaja **Matti Voutilainen** sanoo.

Toisin on Ruotsissa. Siellä tuottajajärjestö LRF on kasvattanut jäsenmääräänsä 17 vuotena peräkkäin. Vuodenvaihteen luku oli 172 662, kun se 1996 oli 120 000.

Viime vuonna LRF sai 577 jäsentä lisää. Uusia jäseniä tuli itse asiassa 7 000, mutta jäseniä myös poistui.

LRF on saanut jäseneksi viljelijöiden ja yrittäjien lisäksi muitakin maaseudusta ja lähiruuasta kiinnostuneita.

Samoin on Suomessa: kannattajajäseniä tuli toissa vuonna lähes 150 lisää. Viime vuonna heidän määränsä pysyi lähes ennallaan. Lisäjäseniä on tullut etenkin opiskelijoista.

LRF:n erikoisuus on, että jäseneksi voidaan ottaa kaikki ”vauvasta vaariin”. MTK:ssa ikäraja on 15 vuotta.

MTK etsii metsäjäseniä

MTK on tänä vuonna muuttamassa sääntöjä niin, että ne antavat metsänhoitoyhdistyksille mahdollisuuden liittyä järjestöön. Tavoitteena on vankistaa MTK:ta maaseudun edunvalvojana ja lisätä metsänhoitoyhdistysten jäsenyyden houkuttavuutta MTK:n palveluilla ja jäseneduilla.

Suomessa oli 2010 yhteensä 737 000 vähintään kahden metsähehtaarin omistajaa. Yli 20 hehtaarin omistajia heistä oli noin 300 000.

MTK:n jäsenmäärä oli suurimmillaan 410 957 vuonna 1969.

HEIKKI VUORELA

MTK

Suomessa oli 2010 yhteensä 737 000 vähintään kahden metsähehtaarin omistajaa.

”Syrjäisyys huomioitava valtionosuusperusteissa”

Useat harvaan asutut kunnat saavat vähemmän valtionosuutta kuin ennen, jos lausunnolla oleva malli hyväksytään, kritisoi harvaan asutun maaseudun teemaryhmä.

Vaikka ryhmä kannattaa valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistamista, muutokset eivät saa kuitenkaan vaarantaa kansalaisten tasa-arvoa.

Teemaryhmä tukee nykyisen mallin esitystä, että peruspalvelujen yleisen osan perushintaa korotetaan kunnille, joissa syrjäisyysluku on 1,50 tai suurempi. Korotus olisi yleisen osan perushinta kolminkertaisena.

Sen lisäksi kunnalle, jonka syrjäisyysluku on 1,00–1,49, perushinta korotetaan 2,5-kertaisena ja 0,50–0,99 -luvun kunnille 1,5-kertaisena.

Toinen mahdollisuus on kehittää aivan uusi mittaamistapa, jolla mitataan syrjäisyyttä, pitkiä välimatkoja ja saavutettavuutta.

Vesistöt pidentävät etäisyyksiä

Harvaan asutun maaseudun teemaryhmä haluaa myös kiinnittää huomiota asukastiheys- ja sysjäisyyskriteerien kehittämisen tarpeeseen, jotta vesistöjen rikkoma kuntarakenne ja siitä pidentyvät välimatkat saadaan paremmin esiin. Asukastiheyttä arvioitaessa ensisijainen huomio olisi laitettava siihen, mikä osa kuntalaisista asuu haja-asutusalueilla.

Useilla pienillä ja harvaan asutuilla kunnilla ei ole mahdollisuutta paikata muun tulorahoituksen turvin vähenevää valtionosuutta. Väestö vanhenee, ja pienituloisten määrä on korkea, mutta syrjäisyys ja harva asutus säilyvät, tiedote muistuttaa.

Tällaisissa kunnissa palvelurakenteet on jo perattu, joten ainoa vaihtoehto on korottaa veroja. Se vaarantaa kansalaisten tasa-arvoisuutta.

MT

TALOUDESTA LYHYESTI

SEL ei hyväksy lakkorajoituksia

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto (SEL) ei hyväksy lakkooikeuden rajoittamista.

Asiat pyritään ratkaisemaan neuvottelemalla. Lakko on työntekijäpuolelle aina viimeinen keino, liittopuheenjohtaja **Veli-Matti Kuntonen** muistutti lauantaina SEL:in talvipäivillä.

”Velanhoito hallituksen ankkuri”

Aalto-yliopiston rahoituksen professori **Vesa Puttonen** arvioi lauantaina Ylen Aamutv:ssä, että Suomelta puuttuu idea valtionvelan kasvun taltuttamiseksi.

Puttonen kuvaili hallitusohjelmassa sovittua valtionvelan suitsimista ankkuriksi, joka pitää epäyhtenäisen hallituksen kasassa. Hän neuvoi hallitusta tekemään suunnitellut rakenneuudistukset.

Asuntolainojen kasvu pysähtyi

Asuntolainakannan kasvu pysähtyi joulukuussa ensi kertaa yli 15 vuoteen, kertoo Suomen Pankki. Joulukuun lopussa lainakannan määrä oli 88,3 miljardia euroa.

Uusia asuntolainoja nostettiin viime vuonna 15,2 miljardilla eurolla, eli selvästi vähemmän kuin edellisinä vuosina. Toissa vuonna niitä nostettiin yli 19 miljardilla.

Rupla nyt ennätysalhaalla

Venäjän rupla painui perjantaina ennätysalas suhteessa yhteisvaluutta euroon. Euro käväisi iltapäivällä 47,25 ruplassa. Näin vahva yhteisvaluutta on ollut viimeksi vuonna 2009 Venäjän finanssikriisin aikaan.

Heikentymisen taustalla arvioidaan olevan sijoittajien kasvava epäluulo kehittyviä talouksia kohtaan, sekä keskeisten poliitikkojen lausunnot.

Neste Oil investoi ympäristöön

Neste Oil otti perjantaina käyttöön uuden laivojen lastauskaasujen talteenottojärjestelmän Porvoon jalostamolla. Sillä voidaan ottaa talteen jopa 70 prosenttia hiilivetypäästöistä, joita vapautuu bensiinilastauksissa. Investoinnin arvo on 26 miljoonan euroa.